

Vass Réka

A pöttyös az igazi

Konzulens: Marosi Bálint

TDK 2013

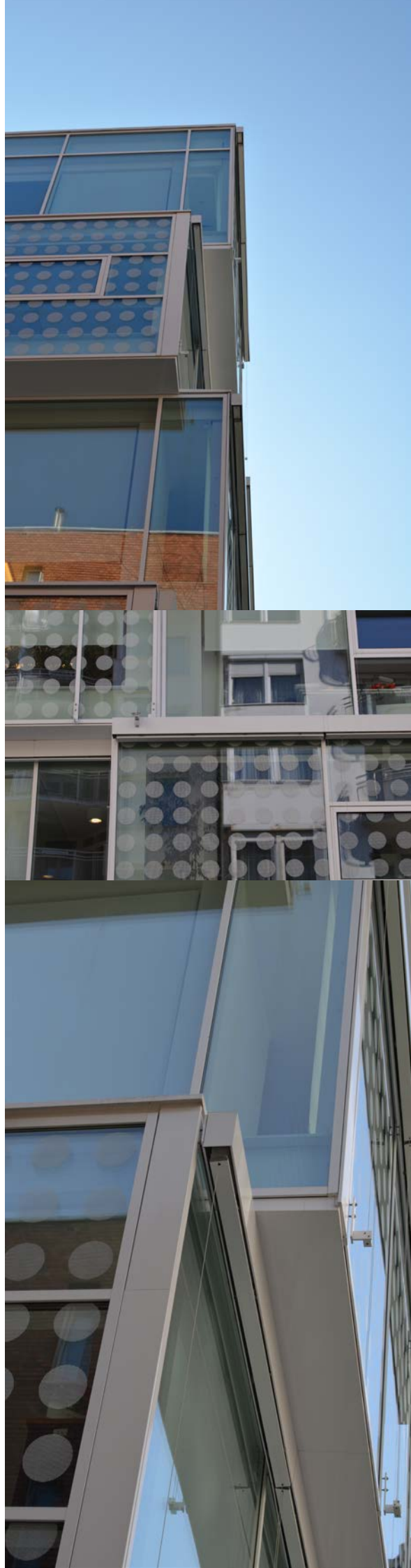
Bevezetés

Pöttyök, dobozok, játék, rend. Ezek az első szavak amik eszembe jutnak a 3H építésziroda új munkájáról a Medve utcai irodaházról. Jelentősen kitűnik környezetéből, más viselkedésformát vesz fel mint környékbeli kortárs társai. Nem akar illeszkedni, történelemre utalni. Lyukarchitektúra helyett síkokat, felületeket, rendszert használ – makettszerűvé válik. Vizsgálni szerettem volna ennek a viselkedésnek a kiváltó okait és a megvalósítás eszközeit.

A másik fontos kérdést számomra a tömeg és a belső terek ellentéte jelentette. Ezek kapcsolata elsőre nagyon lazának tűnt. Azt szerettem volna vizsgálni, hogy ez a kapcsolat valóban laza-e? Ezért a vízvárosi kortárs séta után, az irodaházra fókuszálok. Keresve jelentését, eszközeit, összefüggéseit.

Kortárs séta

Vízváros kortárs épületekkel sűrűn átszőtt részén található az épület. Szűkebb környezetében megtalálhatók Cságoly Ferenc, Kőmíves Szabolcs, Perényi Tamás, Tomay Tamás házai is. Ezek különböző években, különböző mentalitású tervezőktől származnak, és különböző feladatokra reagálnak. Összességében tekintve próbálnak illeszkedni, Vízváros történetére utalni vagy anyaghasználatukban hasonulni. Ezért is érdekes a

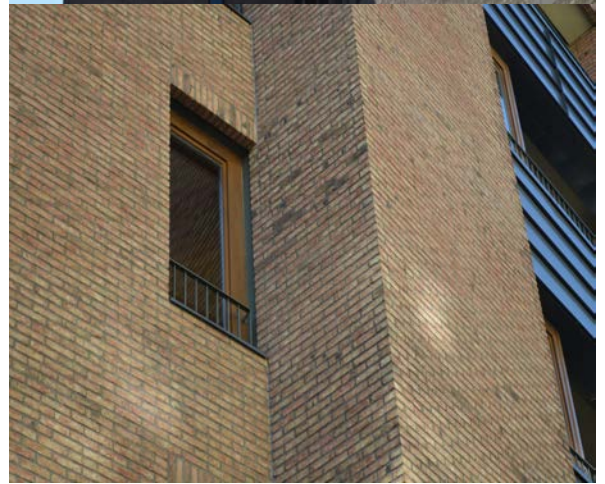

3H irodaháza, mely teljesen szembe megy ezzel a gondolatmenettel - nem házszerű, inkább egy modell.

Cságoty Ferenc munkája a Medve utcában a Csík Ferenc Általános Iskola rekonstrukciója és bővítése, melynél betont és téglát használ. Ez a ház anyaghasználatával és az utcafront megtartásával illeszkedik környezetébe. A régi és az új épület kapcsolatát a régin az új anyagok használatával valamint egy toronyszerű átkötő tömeggel erősíti. A ház történetéhez hozzá tartozik, hogy a bontásból megmaradt téglát felhasználták homlokzatburkolatként.

Perényi Tamás hotelja téglaburkolatú, ami itt fémmel egészül ki. Itt az illeszkedés alapjává főként a burkolatok válnak. A téglát a környéken lévő házakra reflektál, a fém pedig a hajdanán ebben az utcában működő vasöntödére.

Tomay Tamás irodaháza hasonló léptékű, de egy egészen más hozzáállás eredménye. Itt az illeszkedés alapja a hely. A saroktelekhez eltérő magasságú épületek csatlakoznak és ezekhez való igazodás eredménye a tömeg. A téglát ezt a hasonulást tovább erősíti. Kialakul egyfajta játék az utcafront vonalában. A műemlék épület oldalán szigorúan betartja, míg a másik oldalon visszahúzza azt. Itt fontos megemlíteni, hogy itt Perényi Tamás hotelja áll mellette, míg vele szemben Kőműves Szabolcs irodaháza. Ez a kortárs közeg

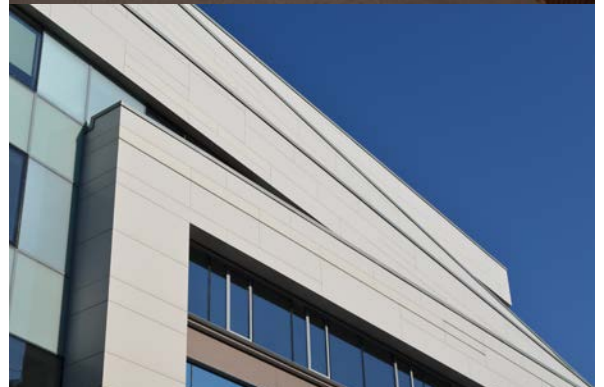
eredményezi, hogy a szövet kicsit fellazulhat, kisebb teresedés alakulhat ki.

Kőműves Szabolcs irodaháza kicsit kilóg társai közül, ez pedig léptékéből adódik, mert egy egész tömböt foglal el. Az illeszkedés kérdése itt összetettebb és nehezebb feladat. A tervezők reakciója a tömeg felszakítása annak érdekében, hogy elkerüljék az idegen test problémáját. Kialakulnak térközök, ahol szükséges ott pedig szorosán az utcafronton tartja az épületet. A ház anyaghasználatában nem akar hasonulni: vakolatot, kő- és faburkolatot használ.

Építésziroda és a megrendelő

A megrendelő és a tervezők közti kapcsolat nem új, dolgoztak már együtt, ami jelentősen megkönnyítette a közös munkát. Az épület, mint székházépület működik, ez pedig egy meghatározó tényező, amely kihatott mind a tömegre, mind a belső terekre. Saját épületről beszélünk így prioritássá válik a személyesség és a házhoz való kötődés. A megjelenés pedig közvetíti a cég értékrendét és reprezentációra is szolgál.

A megrendelő elvárásai a tervezők felé a következők voltak: transzparencia, egyediség és környezettudatosság. Transzparencia, mert Tenke Tibor (megbízó) úgy vélte az átláthatóság kifejeznie cégé felelős magatartását az informatikai iparban. Környezettudatosság, mert hozzá szeretett volna

járulni környezetének védelméhez. Innen a zöldtető és a hőszivattyú. Ez a tervezési irányelv találkozott a 3H elveivel, hiszen a fenntarthatóság minden munkájuknál nagy figyelmet kap.

A székház funkció lehetőséget adott arra is, hogy a tervezők eltérjenek a szokásos irodatípológiáktól, valamint nem kellett betartani a bérirodaházaknál megszokott homlokzatrendszert sem. Ebben az esetben a tervezőknek tényleges megrendelői elvárásokra kellett reagálni, és teret nyerhettek az egyéni megoldások.

A semleges téri funkció ellenére az építészek itt nem a megszokott úton jártak. A belső terek kialakításakor előtérbe került a fény és az átlátható térrendszer, valamint az egyediség, mely az egész házat áthatja.

Beépítés

A Medve utca 17.alatt álló keskeny telek szomszédságában jobbról egy három szintes klasszicizáló lakóház, míg bal oldalán egy hiátus után egy lapos tetős téglaburkolatú öt emeletes lakóház található. Az építési szabályzat előírta az alacsonyabb szomszédhoz való zárt sorú csatlakozást, a foghíj felé pedig oldalkerttel kellett kapcsolódni.

Így alakult ki a beépítés vonala. A klasszicizáló házzal az új épület nem keres direkt formai vagy akár magassági kapcsolatot. Az anyaghasználaton

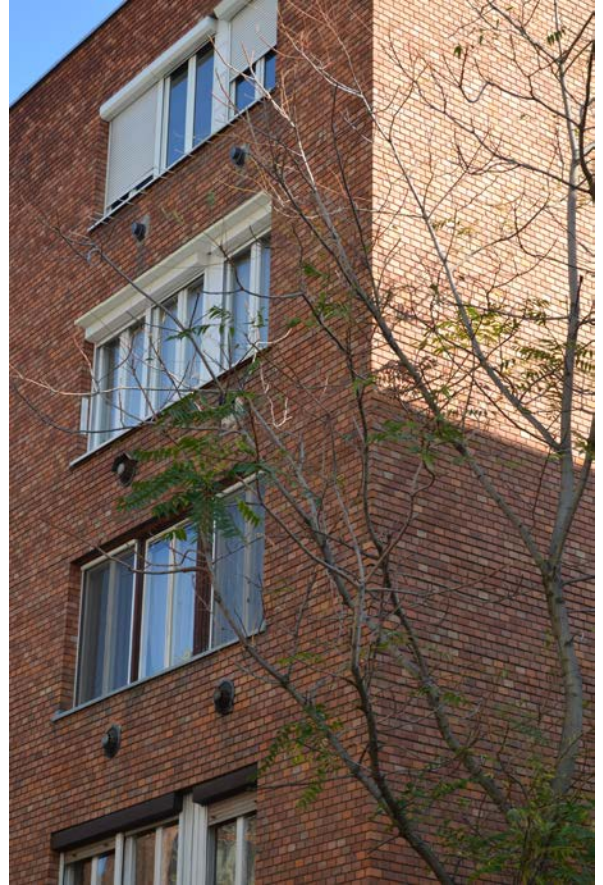

kívül, itt van egy hasadék a két épület között. A másik háznál ez az eltérés nincs meg. Itt az anyaghasználaton kívül, inkább a felépítésből eredő különbségek láthatóak. Míg a téglaház falból, ablakból, arányokból építkezik; ablakai és falai, arányai vannak ennek üvegfalai önálló, absztraktabb rendszert alkotnak. De a rendszer szigorúsága és geometriai szerkesztése mégis valamiféle gesztus jelent a szomszéd ház felé.

Szintmagas 5,4 méter raszter szélességű dobozok alkotják a homlokzatot és alakítják egyben a tömeget is, mert ezek a kubusok egymáshoz képest eltolásban helyezkednek el. A sarkon átfordulva főhomlokzattá teszik az oldalhomlokzatot, homogén képet alakítanak ki. Újszerűsége főleg ebben rejlik. Az említett kortárs példákkal ellentétben itt nem egy hagyományos viselkedésű, anyaghasználatában illeszkedő épületről van szó, hanem egy szigorú játékszabályok alapján elemekből összerakott tömegről.

De úgy gondolom, ebben az esetben az illeszkedés kérdése összetettebb, hiszen a ház egy rendkívül heterogén környezetben található. A legszűkebb környezetében klasszicizáló lakóház, hetvenes években épült téglaház valamint egy kilencvenes években épült társasház is található.

Felvetődik tehát a kérdés, mi válják az illeszkedés alapjává. A lyukarchitektúra? A magastető? A vakolat vagy téglák? Vagy menjen szembe mindezekkel és szakadjon el a környezetétől?

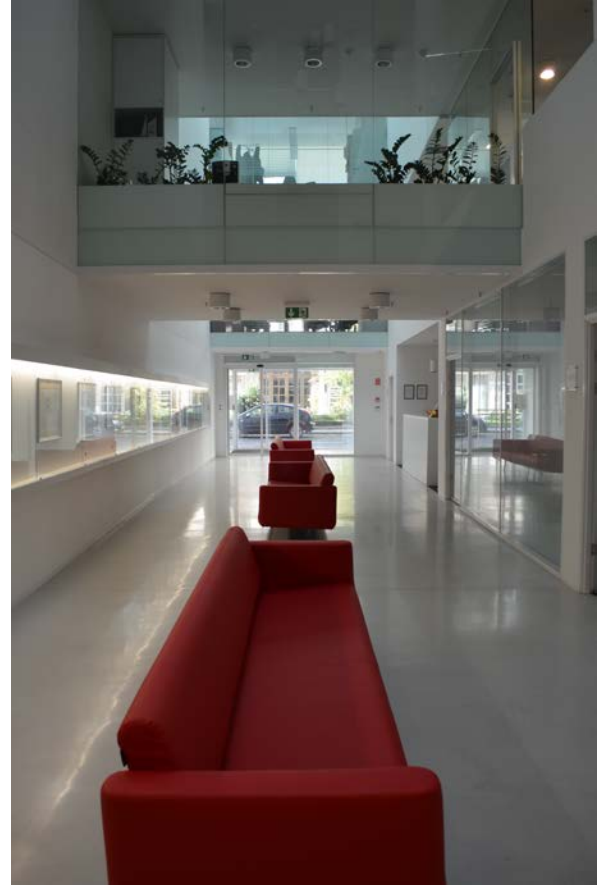

Ebben az esetben az utóbbi megoldást látjuk melyben az illeszkedés alapja a homogenitás lesz. A kialakult szigorú homlokzat és tömegrendszer egy szigorú játékot eredményez mely egyszerre jelent térbeli változást és állandóságot.

Rendszer-nem rendszer

A homlokzaton additív rendszer képe rajzolódik ki. Ez a rendszer azt feltételezi, hogy ezek a belső tér szerves részét is képzik, azonban ez nem így van. Mondhatnák nem konzekvens, nem őszinte. Azt hiszem az épületnek ez az a pontja, amely először ellentétként jelenik meg, ráakasztva a formai indíttatás, talán negatív jelentését is. De ez a homlokzati rendszer nem jelentésadás csak egy eszköz: a transzparencia elérésében és a Magyarországon hatályos szigorú tűzvédelmi előírásoknak való megfelelésben. Mivel a tervezők el akarták kerülni a parapet beépítését, a homlokzati kubusok eltolásával érték el a tűzgátat. Persze itt újra elmondható, hogy ez volt az ok, de ellentét megmarad.

Ez az ellentét miszerint a homlokzat csak egy burok és nem jelenik meg a belső térben zavaró volt számomra. Hiszen felmerül a kérdés, hogy akkor mi volt az építészek célja ezzel a rendszerrel. Erre egy épületbejárásom kaptam választ, melyen a tervezők részéről Csillag Katalin illetve a megbízó is részt vett. Az elmondott elvárások alapján melyek közt szerepelt a transzparencia is, amely pedig az

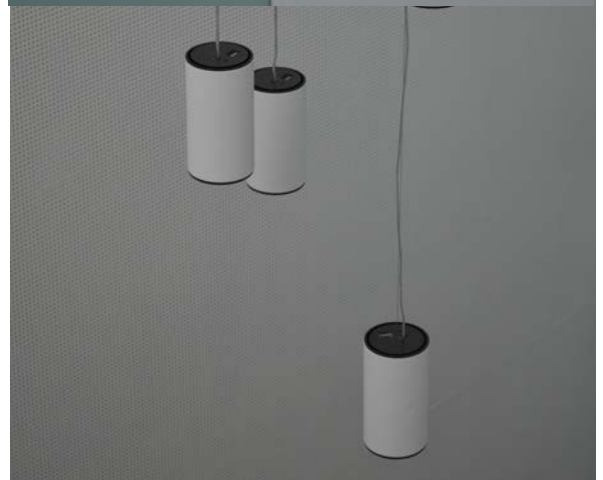

egyediséggel párosult jött létre ez a képlet. Ez persze nem jelenti az ellentét teljes feloldását, de nagyban árnyalja azt.

A külső és belső rendszerek is befolyásolták az épülethez való viszonyomat. Természetesen első alkalommal egy impulzív határozott épületet láttam, és ez elindított egy gondolkodási folyamatot is. Érdekes volt számomra a homlokzati rendszer, és érdekelt, hogyan jelenik meg a belső térben. Ezért a publikációk áttanulmányozásával folytattam. A következő részben ennek eredményeit írom le.

Részlet kérdés

Ugyan fontos ez az ellentét–nem ellenétét kérdés, de úgy érzem, az épület élhetőségét nem befolyásolja. A homokozat és a belső tér között ugyanis van kapcsolat, és erősebb mint elsőre tűnik. Az egyik összetartó erő a fehér szín. A homlokzati profilok valamint a pöttyök színe is fehér, ez a fő szín ez a belső térben is. Ez azt eredményezi, hogy a belső tér rendezetté és egységessé válik, melyben főszerepet kapnak a formák és az izgalmas téri helyzetek. A fehér szín előnye az is, hogy nem nyeli el az átrium tér üvegén fényt, ezen kívül elmossa a határokat, és homogén lesz a belső világ. De a homogén szó nem éppen megfelelő. A rendezett szó jobb, ennek része a tiszta architektúra és a fehérség is, mely nem fordul át neutralitásba.

A másik kohéziós erőt a pöttyök jelentik. A homlokzaton a külső síkban elhelyezkedő üvegfelületeken szitázott korongok jelennek meg modern ornamentikaként. A tervezők szerint ez egy gesztus a szomszéd téglaház felé és a pop art világban gyökerezik. Én úgy gondolom, ez kicsit túlmagyarázott: egyszerűen szükség van a szigorú rendszer lazítására. A szigorú tagolású homlokzaton kör alakú elemek jelennek meg, ezek a megmozgatott homlokzatsíkokat is elválasztják egymástól, a tömeg térbeli játékát tovább erősítve. Belső térben a tűzfalon jelennek meg, a pöttyök világa a perforált falemez mögött hűtő-fűtő berendezést rejt, és akusztikai csillapításra is szolgál. A ház belső részében ez az egyetlen hely ahol ez a forma megjelenik. De ez az állítás némiképp megkérdőjelezhető, ugyanis a növények egy része beépített elemként jelenik meg melyek felső rétegét barna agyaggolyó adják.

Összetartó elemek

Az előző két hangsúlyos összetartó erőn kívül több eleme van a háznak, melyek erősítik a kapcsolatot kint és bent között. Ennek következménye az is, hogy a belső tér leköveti a tömeg szigorúságát, de játékát is.

Az átriumtér átkötő hidai szikárságukkal a szigorúságot, elrendezésükkel a játékot erősítik. Ezek a hidak az irodafunkciót hívatottak kiszolgálni. Konyha, tárgyaló és pihenő szerepét töltik be.

A lobbiba belépve a piros kanapék a fókuszpontokként jelennek meg és a fehér szín ellenpontjai. Az épületbejáráson Csillag Katalin azt mondta, a kanapék a neutralitást hívatottak gyengíteni. Számomra a tér ingergazdagsága miatt nem semleges, de tény hogy így egy valódi szín jelenik meg.

A koncepcióban fő irányvonalként megjelenő transzparencia a kert részévé is válik, mivel a hiátusra néző zöld terület kerítése acél pálcákból áll. Az emeletről nézve a két tér pedig összefolyik.

Két elemet szeretnék még kiemelni, melyek olyan módon erősítik az összetartozást, hogy statikusságukkal engedik érvényesülni az átriumtér dinamizmusát. A lépcső az épület legvégén található. Teljesen semleges vasbeton mellvédű, kétkarú lépcső. Előtte az emeleteken keskeny közlekedő található üvegkorláttal. Ez egy olyan rész, amely minden emeleten közös, és állandóságot teremt a folyamatosan változó térben. Egy másik részlet a vitrin. Ennek rejtett feladata a tűzfal mentén lévő törés egyensúlyozása. Mivel hangsúlyos eleme a térnek feladatát jó el tudja látni, ugyanakkor nem vonja el a figyelmet a hidakról sem.

De általánosságban elmondható, hogy a ház részletképzése végiggondolt. Szép a parapetek felfűzése, az iroda által tervezett bútorok, illetve az a tény, hogy nincs álmennyezet.

Összegzés

Az egész ház különleges helyzetű, heterogén környezetbe került, és semleges funkciójú. Ehhez egy innovatív építésiroda és egy felelős gondolkodású megbízó társult. Ennek eredményeként jött létre a szigorú rendszerű környezetétől determinált, de térbeli játékot képző tömeg és az ezt lekövető belső téri rendszer. Ez a kapcsolat nem a homlokzati elemek tovább vitele, hanem belső összetartó erők sorozata. De úgy gondolom a ház belső értékei elsőrangúak, hiszen olyan környezetet teremt, amely inspiratív dinamikus ugyanakkor elég homogén ahhoz, hogy ne zavarja a munkát. A házzal való viszonyom az idő folyamán változott: az erős szimpátia a homlokzati ellentétek miatt gyengült, majd a ház megismerése után újra erősödött-és most azt mondhatom, hogy a pöttyös az igazi.

Irodalomjegyzék:

Gunther Zsolt: Gondolatok egy bel-budai-irodahazkapcsán; in: Építészfórum, 2012. december 7; <http://epiteszforum.hu/gondolatok-egy-bel-budai-irodahaz-kapcsan>

Kőműves Szabolcs: Búvészkedés az arányokkal - Residence, a Víziváros legújabb irodaépület-párosa; in: Építészfórum, 2010. április 23; <http://epiteszforum.hu/buveszkesed-az-aranyokkal-residence-a-vizivaros-legujabb-irodaepulet-parosa>

Török Tamás: Nem a gránit; in: Építészfórum, 2010. április 22; <http://epiteszforum.hu/nem-a-granit>

Cságoty Ferenc, Sólyom Benedek: Csík Ferenc Általános Iskola és Gimnázium rekonstrukció és bővítés; in: Építészfórum, 2002. október 30; <http://epiteszforum.hu/csik-ferenc-altalanos-iskola-es-gimnazium-rekonstrukcio-es-boovites>

1. Bujnovszky Tamás fotója